

Неформалните сектори при промяна на системата на отчетността

Интересът към въвеждане на системата на националните сметки в отчетната практика у нас изисква компетентна преценка на специфичните условия на прехода към нея, произтичащи от обектите на наблюдение и досегашната система на баланса на народното стопанство. Мнозина си представят, че тази нова за нас система, веднъж добре структурирана, при строго спазване на методологичните изисквания за въвеждането ѝ, ще реши еднозначно добре повечето от нашите отчетни проблеми.

Всъщност всеки подход за опознаване на действителността има определени граници на възможностите си. Процесите бързо се променят, някои обекти на наблюдение отпадат за сметка на други, възникват нови концепции и методи, менят се целите на развитието. Това се отнася и за системата на националните сметки. Тя има специфични решения за отделни страни и райони по отношение на обхвата или на отделни признаци на единиците на наблюдението, оценките или класификациите. Затова в течение вече на десетилетия системата е обект на международни обсъждания, подобрения и уеднаквявания, координирани от Статистическата комисия към ООН.

Един от най-обсъжданите напоследък въпроси се отнася до разширяване на системата на националните сметки чрез включване на т. нар. неформални сектори на производство и вложения на труд. Той възникна спонтанно главно във връзка с дейностите на ООН в развиващите се страни в двете основни направления — по отношение на ограниченията на бързия прираст на населението и във връзка с интегрирането на жените в процеса на социално-икономическото развитие. Заставайки на позициите за належащата необходимост от спадане на високите темпове на демографския прираст в развиващите се страни, където населението се удвоява средно за 30—40 години, Комисията за населението към ООН направи проучвания и излезе със становището, че икономическото равнище на тези страни може да се повдигне, само ако темпът на демографския прираст е поне два пъти по-нисък от този на икономическия растеж. В действителност за три десетилетия по-голямата част от страните снижиха темпа на икономическия растеж до и под темпа